

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש
פרשת שמות

889 הגיליון השבועי לכל יהודי

כ"ב בטבת התשס"ד
(16.1.04)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

נוכח האיום הדמוגרפי

לאבותינו במצרים לא היו תמריצים ממשלתיים, וככל הנראה גם התנאים הכלכליים לא היו מן המשופרים, אבל הם התנהגו כעם בריא, שרוצה לשרוד ולהתפתח

האיום הדמוגרפי עולה שוב ושוב לכותרות. יש מנבאים כי בעוד שנים מספר לא יהיו היהודים רוב בשטח שבין הים לירדן. בעבר איזנה העלייה את הפער בילודה, אך בשנים האחרונות הידלדלה העלייה מאוד, והשד הדמוגרפי יוצא מן הבקבוק.

פרשת השבוע מספרת כיצד הגדיל עם-ישראל את מספרו: "ובני-ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאוד-מאוד, ותימלא הארץ אותם". תמריצים ממשלתיים לא היו אז, וככל הנראה גם התנאים הכלכליים לא היו מן המשופרים, אבל אבותינו התנהגו כעם בריא, שרוצה לשרוד ולהתפתח, ואכן יצאו ממצרים כעם גדול.

התמודדות חיובית

קשה להבין את חוסר הפרופורציה בין ההשקעות העצומות בעלייה ובין העדר ההשקעות, ואף בקיצוצים, בעניין הילודה. המדינה והסוכנות היהודית מוציאות הון עתק על מערכות לעידוד העלייה, ומעניקות סל קליטה והטבות מפליגות לכל עולה; והלוא בעלות קטנה לאין-ערוך אפשר להשיג את הגדלת האוכלוסייה היהודית, בלי להזדקק לאולפן ללימוד השפה העברית ולמרכזי קליטה.

אין מדובר בהשקעות תקציביות בלבד, אלא בתפיסה ערכית. העם היהודי רואה בילודה ובהבאת עוד נשמה יהודית לעולם — ערך עליון. זו המצווה הראשונה בתורה, והמקורות מלאים ביטויים מופלאים על ערכו של כל ילד יהודי ועל הזכות הגדולה של הוריו. על-אחת-כמה-וכמה ראוי לטפח ערך זה נוכח הסכנה הדמוגרפית, וליצור אקלים תרבותי שמעודד משפחות ברוכות ילדים.

אין ספק שגידול משפחה ברוכת ילדים מחייב השקעת משאבים אנושיים וכלכליים גדולים יותר, אך דווקא בימינו יש מערכות תומכות, שמקילות את המעמסה מעל ההורים. לו הייתה המדינה משקיעה יותר במערכות אלה, כמו מעונות-יום, חוגי העשרה ושירותי ייעוץ והדרכה, ולצד זה מטפחת את ערך הילודה,

יש חדש

הילולת בעל התניא

ביום ראשון, כ"ד בטבת, יחול יום ההילולא של רבנו הזקן, בעל התניא ושולחן-ערוך, רבי שניאור-זלמן מלאדי, מייסד חסידות חב"ד. במרכזי חב"ד בארץ יהיו התוועדויות חסידיות, במוצאי שבת-קודש וביום ראשון. בהתוועדויות ילמדו המשתתפים מתורתו של בעל ההילולא, ויחזקו את הלבבות ללכת בדרכיו ולשמור את הוראותיו ותקנותיו.

כינוס השלוחים

בימים שני-רביעי בשבוע הקרוב יתקיים בניר-עציון הכינוס הארצי השנתי של יותר מ-220 שלוחי הרבי, מנהלי בתי-חב"ד ברחבי הארץ. בכינוס יגובשו דרכי הפעולה לשנה הקרובה, מתוך שימת דגש מיוחד על הגשת סיוע למשפחות נזקקות, הקמת בתי-תמחוי ועידוד נפגעי הטורד. כמורכב ידונו הדרכים להכין את עצמנו ואת העולם שסביבנו לגאולה הקרובה לבוא על-ידי משיח-צדקנו.

ערב הצדעה

ביום רביעי, כ"ז בטבת, יהיה במרכז הקונגרסים, גני התערוכה, בתל-אביב ערב הצדעה חגיגי למנהלי בתי-חב"ד. באירוע ישתתפו רבנים, שרים, עשרות ראשי ערים וציבור גדול של תומכי מפעלי החסד של בתי-חב"ד, שיבואו להביע הערכה והוקרה למפעלם של השלוחים, לטובת עם-ישראל כולו.

מדרגות של מוזיקה

להקת המדרגות הפיקה אלבום חדש — מעיין חיים. חברי הלהקה, הלומדים בישיבת חב"ד 'חזון אליה' בתל-אביב, שרים על נפש האדם, התפתחות פנימית, אמונה וציפייה לגאולה. טל' 02-6276449.

זמני השבוע

ויחוללם ת"א חיפה באר-שבע אילת ניר-זרק					
4:36	4:41	4:41	4:26	4:37	4:23
כניסת השבת					
5:38	5:45	5:41	5:37	5:39	5:38
צאת השבת					

המולד: יום שישי, 9:50 בבוקר 14 חלקים
ראש-חודש שבט: ביום השבת-קודש

פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il

דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

יכולנו להגדיל בנקל את האוכלוסייה היהודית באמצעות 'עלייה פנימית'.

זו גישה יהודית חיובית להתמודדות עם הסכנה הדמוגרפית, בבחינת "וכאשר יענו אותו, כן ירבה וכן יפרוץ". תחת זאת מציעים כמה שרים פתרונות של נסיגה, שאין בהם אלא דחיית הקץ בכמה שנים. הלוא ברור שאם האוכלוסייה היהודית לא תגדל, אם על-ידי עלייה מבחוץ אם על-ידי עידוד הילודה, תגיע הסכנה הדמוגרפית גם לתוך גבולות ישראל הקטנה.

אין זכות ליטול חיים

פרשת השבוע מספרת גם על שתי המיילדות העבריות, שפרה ופועה, שסירבו לציית לציווי של פרעה להמית את התינוקות הזכרים, והן מסרו את נפשן כדי להחיות את הילדים. למרבה הצער והכאב, מומתים כאן בארץ מדי שנה רבבות עוברים, שהיו יכולים להיות תינוקות חייכניים, מתוך תפיסה שגויה ואומללה, כאילו יש כאן שאלה של "זכות האישה על גופה".

קשה להבין איך חברה המגוננת על כלבים וחתולים, אינה נוהגת רחמים כלפי עוברים אנושיים. מדוע אין החברה מוכנה לקבל את הטיעון ל"זכות האדם על כלבו", ואילו טענת "זכות האישה על גופה" מתקבלת בקלות כהצדקה לרצח עוברים? וכי לעובר אנושי ברחם אימו פחות זכויות מלחתול רחוב?

עובר איננו ציפורן או יבלת של אימו. הוא יצור אנושי, בעל מוח ולב ונשמה עצמאיים לחלוטין, אלא שאימו משמשת לו פונדקאית, עד צאתו לאוויר העולם. איזו זכות יש לה לגזול ממנו את חייו? מדוע החברה מתייחסת להפלות בקלות רבה כל-כך?

אנו נדרשים להעמקת הערכים של ילודה, כדי לראות בכל ילד יהודי תוספת אור וברכה. חז"ל גם אמרו, כי כל ילד נוסף מקרב את הגאולה השלמה, שכן אין בן-דוד בא עד שייולדו כל הנשמות שעתידות להיוולד. ילדים הם שמחה, הם ברכה, הם מקרבים את הגאולה.

ירידה אחר ירידה

נושאים עיניים למרום ומצפים שהקב"ה יוריד גשם. לעומת זאת, במצרים אין האדם מרגיש צורך בתפילה לקב"ה, שכן הנילוס עולה ומשקה את הארץ. לכן עצם הירידה למצרים מעלימה את הגילוי האלוקי.

יוסף מגלה אלוקות

אולם כל עוד יעקב ויוסף חיו, היו הצדיקים האלה הצינור לגילוי האלוקי גם בתוך טומאת מצרים, ולכן עדיין לא הייתה הירידה גדולה כל-כך. לאחר שמת יוסף נפסקה ההתגלות האלוקית, וחלה ירידה רוחנית גדולה, עד שנחשב הדבר "כאילו היום נכנסו למצרים".

אמנם עדיין לא החל השעבוד במלוא חומרתו, שכן כל עוד חי אחד השבטים, עדיין היה במצרים גילוי אלוקי מסויים, ורק לאחר פטירת "כל אחיו" החל השעבוד עצמו; אולם אלה פרטים בתוך הירידה הכללית הגדולה שחלה עם פטירתו של יוסף. עיקר הירידה השנייה הייתה בפטירתו של יוסף, ולכן התורה מונה מחדש את "שמות בני-ישראל".

(לקוטי שיחות כרך ו, עמ' 26)

מגלות מצרים מורכבת משני שלבים – השלב הראשון יציאת מצרים, והשלב השני יהיה בגאולה העתידה.

הירידה הנוספת שחלה בגלות מצרים עם מיתתו של יוסף באה לידי ביטוי בכך ש"נתנו עליהם משוי". עדיין לא התחיל השעבוד ממש (זה קרה לאחר מכן, כאשר מת אחרון השבטים, כדברי המדרש "כל זמן שהיה אחד מהם קיים, מאותן שירדו למצרים, לא שעבדו המצרים בישראל"). אולם במיתתו של יוסף התחיל השלב השני, הקשה יותר, של הגלות.

העלם והסתר

מהותה של 'מצרים', מלשון מצרים והגבלות, היא בהסתרת הגילוי האלוקי שלמעלה מהטבע. פרעה התבטא "לא ידעתי את הוי" – הוא לא היה מסוגל להכיר בשם הוי' שלמעלה מהטבע, אלא בשם אלוקים, שמייצג את הכוח האלוקי המתלבש בטבע.

השלב הראשון בהסתר זה היה עם הירידה מארץ-ישראל למצרים. בארץ-ישראל רואים את ההשגחה האלוקית. כשזקוקים למים –

ני-ישראל נמצאים במצרים כשבעים שנה. יעקב אבינו נפטר מכבר. בסוף ספר בראשית קראנו גם על פטירת יוסף, בהיותו בן מאה ועשר שנים. ופתאום מתחילה פרשת שמות למנות שוב (לאחר שכבר נמנו בפרשת ויגש) את "שמות בני-ישראל הבאים מצרימה". התורה גם משתמשת במילה "הבאים", לשון הווה, כאילו זה עתה באו למצרים!

המדרש מסביר, שספר שמות מתחיל לספר על שלב חדש: "כל זמן שיוסף היה קיים, לא היה להם משוי של מצרים; מת יוסף – נתנו עליהם משוי. לפיכך כתיב 'הבאים' – כאילו אותו היום נכנסו למצרים".

שני שלבים

מבואר בתורת החסידות, שבגלות מצרים היו שתי ירידות (הנרמזות בפסוק "ירוד ירדנו"), וכנגדן גם היציאה מהגלות יש בה שתי עליות ("ואנכי אעלך גם עלה"). הירידה הראשונה הייתה ירידת יעקב ובניו למצרים, והירידה השנייה היא זו המתוארת בפרשת שמות, לאחר מיתתו של יוסף. כמו-כן היציאה

מן המעייין

נושא השבוע: משה רבנו

אמרת השבוע

הסנה בוער

רבנו הזקן, בעל התניא, התייבב לוויכוח פומבי בעיר מינסק על שיטת החסידות. אחת השאלות שהופנו לעברו היא, מדוע החסידות מרוממת את מעלתם של האנשים הפשוטים, דבר שיש בו פגיעה בכבוד התורה.

השיב רבנו הזקן: שיטת הבעש"ט מיוסדת על ההתגלות האלוקית הראשונה למשה רבנו, בלבת אש מתוך הסנה. אילנות-מאכל מסמלים את תלמידי-החכמים, כפי שנאמר "כי האדם עץ השדה", והגמרא מפרשת שהכוונה לתלמידי-החכמים; אולם לבת האש, של צימאון אין-סופי לקב"ה, מופיעה דווקא ב'סנה' ולא באילן-מאכל.

זה הדבר, סיים רבנו הזקן, שהראו למשה רבנו, מנהיגם של ישראל. הראו לו את מעלתם של היהודים הפשוטים, שדווקא בליבם בוערת 'לבת האש', בבחינת 'הסנה איננו אוכל'.

הטוב הנעלם לידי גילוי. על שם פעולתו זו הוא נקרא 'רעיא מהימנא' – רועה המפרנס את נשמות ישראל, ומביא את הטוב הנעלם בתוכם והצפון בהם לידי גילוי.

(ספר המאמרים ת"ש)

שכרם של גומלי-חסדים

"ותקרא שמו משה... כי מן המים משיתיהו" (שמות ב, י). מכאן אתה למד על שכרם של גומלי-חסדים: אף-על-פי שהרבה שמות היו למשה, לא נקבע לו שם בכל התורה, אלא כמו שקראתו בתיה בת פרעה, ואף הקב"ה לא קראו בשם אחר.

(מדרש רבה)

לא סובל עוול

משה רבנו לא היה יכול לסבול כל סוג של עוול: אם התנפל גוי על יהודי – "איש מצרי מכה איש עברי" – קם משה והגן על המותקף. אם רבו יהודים בינם לבין עצמם – "אנשים עברים ניצים" – גער משה ברשע. אם גוי נהג שלא כשורה כלפי גוי אחר – "ויבואו הרועים ויגרשום" – עמד לימין הנפגעים.

(תולדות יצחק)

רועה אמיתי

כשהיה משה רבנו רועה את צאן יתרו במדבר, ברח ממנו גדי. רץ אחריו עד שהגיע הגדי לבריכה של מים, ועמד לשתות. אמר משה: אני לא הייתי יודע שרץ היית מפני הצמא, עיף אתה. הרכיבו על כתפו והיה מהלך. אמר הקב"ה: "יש לך רחמים לנהוג צאנם של בשר-ודם, כך חיך אתה תרעה את צאני ישראל".

(מדרש רבה)

ה'בדי' צמא

לפנינו רמז נפלא: ה'גדי' אינו בורח מן ה'עדר' בגלל זדון-ליבו. הוא עושה זאת מתוך צימאון. נשמתו צמאה לאלוקות, אך אין הוא יודע שאפשר לרוות את צימאון במי התורה, ולכן הוא פונה לרעות בשדות זרים. רועה אמיתי מכיר ויודע את הסיבה האמיתית לבריחת ה'גדי', ולכן הוא רודף אחריו ומחזירו למוטב.

(הרבי מליובאוויטש)

בילה את הטוב

משה רבנו הרגיש והכיר את כל חלקי הטוב שיש בכל אחד ואחד בישראל, גם את הטוב הצפון ונעלם בתכלית ההעלם, והביא את

"סעודת-מצווה"

החסיד ר' אבא פרסון נמנה עם מקושריו של האדמו"ר רבי דובער, השני בשושלת חב"ד. מצעירותו התעניין מאוד בסיפורי חסידים, ואף הצטיין בכישרונו המיוחד לספרם. דיין גדול בפרטים היה, והסיפורים שסיפר היו מלאי צבע וחיות. לכל סיפור ידע להקדים דברי רקע ואף היטיב לתאר את האווירה הכללית שבתוכה התרחש המאורע.

פעם אחת, כאשר חסידים צעירים הקיפוהו כדי לשמוע מפיו עוד אחד מסיפוריו, פתח ר' אבא ואמר: "חיבתי הטובעה בי לסיפורי חסידים התחזקה מאוד כאשר השתדכתי עם נכדתי של החסיד הנודע ר' זאב וילנקר".

ר' זאב זה היה גביר גדול, תושב ויטבסק, ומגדולי חסידיו של רבי שניאור-זלמן מלאדי, בעל התניא והשולחן-ערך (שנסתלק בכ"ד בטבת תקע"ג).

"מדי שבת בשבתו, בשעת הסעודה השלישית, היו מתכנסים חסידי ויטבסק בביתו של ר' זאב ומחליפים ביניהם דברי תורה וחסידות. לאחר מכן היו מספרים על רבם, רבי שניאור-זלמן ועל אבות החסידות שקדמו לו — הבעש"ט והמגיד ממזריטש. שם, בהתכנסויות אלה, נפתחו לפני השערים אל 'היכל הסיפור'..."

לאחר הקדמה קצרה זו פתח ר' אבא וסיפר סיפור כפי ששמעו מסב רעייתו, ר' זאב וילנקר:

"שמחתם של חסידי וילנה בייסורי הגוף ומסירות-הנפש שלהם למען החסידות, הם שקירבוני אל רבנו הגדול, רבי שניאור-זלמן. בודאי תוהים אתם לדעת למה ירמזו דבריי. ובכן, הסכיתו ושמעו.

"מנהג נקוט היה בידי מקדמת דנה, לצאת מדי פעם בפעם לסיבוב בערים ובעיירות שבסביבה, כשבאמתחתי צורו כסף. בכל מקום ומקום הייתי תר אחרי העניים והאביונים, כדי לסייע להם ולקיים את מצוות צדקה.

"פעם אחת — זה היה לפני שנים רבות, קודם שנעשיתי חסיד — הגעתי לעיר וילנה. כהרגלי, פניתי אל אזור העוני, שבפאתי העיר. בעודי פוסע באחת הסמטאות, מצאתי את עצמי ליד בית חרב, שחלונותיו נמוכים מאוד, בגובה הארץ כמעט. מן החלונות בקע קול שירה עליזה.

אמרתי בליבי: ודאי יש כאן שמחה כלשהי — ברית-מילה או פדיון-הבן.

הסתלקות בעל התניא

הסתלקותו של רבנו הזקן, בעל התניא, אירעה במהלך בריחתו מפני צבאותיו של נפולאון, אשר התקדמו לתוך רוסיה. בערב ראש-חודש אלול תקע"ב עזב את עירו לאדי, והיטלטל כמה חודשים עם בני-משפחתו ועם קבוצת חסידים, עד שהגיעו בחודש טבת לכפר פייננה. שם חלה הרבי ובמוצאי שבת-קודש פרשת שמות, אור לכ"ד בטבת, עלתה נשמתו הטהורה למרומים.

אגב, ידוע שרבנו הזקן הביע את דעתו הברורה בדבר הסכנה הרוחנית הצפויה לעם-ישראל אם ינצח נפולאון, ולכן קיווה והתפלל לניצחונו של הצאר הרוסי. הוא אף שיגר איגרות לכל יהודי רוסיה וקרא להם לעזור לממשלה הרוסית במאמץ המלחמתי. את איגרתו סיים במילים: "ואתם אל יירך לבבכם ואל תשימו לב להניצחונו הזמני של השונא, כי הניצחון הגמור יהיה על צד מלך רוסיה".

טעות בפרשת-הדרכים

כאשר ברח הרבי מלאדי הביע את תקוותו ותפילתו, כי יגיעו למחוז פולטוה קודם ראש-השנה, אולם הדבר לא עלה בידו, בשל טעות בדרך. וכך מספר זאת כ"ק אדמו"ר הרי"צ באחת משיחותיו (לקוטי דיבורים חלק א, עמ' 26):

"הסדר היה, אשר בהגיעם לפרשת-דרכים, היו שואלים את כ"ק רבנו הגדול באיזו דרך לנסוע. על-פירוב היה כ"ק רבנו הגדול יורד מהעגלה, והיה הולך למקום הפרשת-דרכים, והיה נשען על מקלו בדבקות, ואחרי-כן היה אומר באיזו דרך לנסוע... והנה, באחת הפרשות-דרכים טעה רבי נחום [=נכדו של רבנו הזקן] מכפי שאמר לו כ"ק רבנו הגדול, וכאשר נסעו כעשרה פרסאות שאל כ"ק רבנו הגדול אימתי יגיעו לכפר פלוני, וראה רבי נחום שטעה בדרך... רבנו הזקן נאנח מאוד ואמר: 'אוישר הוא כשהנכד הולך בדרך זקנו, ולהפך הוא כשהסבא מוכרח ללכת בדרך שנכדו מוביל'. ויצו לנסוע הלאה".

ומסיים הרבי הרי"צ, כי "הטעות בפרשת-הדרכים הנה מלבד אשר הביאה תוצאות רבות בטלטולים רבים, הנה העולה על כולנה — הסתלקות רבנו הגדול בפייננה. ומני אז היה רבי נחום בצער גדול כל ימיו, כי האשים את עצמו בכל אשר קרה".

בני רבנו הזקן מתארים כך את הסתלקותו של אביהם (הקדמת בני המחבר לשולחן-ערוך אדמו"ר הזקן): "אראלים ניצחו ונגנן ארון-הקודש, ויצתה נשמתו בטהרה אחר כמה נוראות ונפלאות שנראה ממנו ז"ל באותן הימים שלפני הסתלקותו. לא פסק פומיה מגירסא עד יום מנוחתו. ואחר שהתפלל תפילת ערבית והבדלה בחזון הדעת בדעה צלולה ומיושבת ובדבקות נפלאה, במוצאי שבת-קודש כ"ד טבת תקע"ג, בחד קטירא אתקטר ביה בקודשא-בריך-הוא... אליו נשא את נפשו בשמחה וטוב לבב, כאשר נראה בעליל לכל העומדים שמה, אשר נתפלאו ונשתוממו על המראה. ואותו עזב ביגון ואנחה..."

חסל גזרות

בשנת תוני"ז עשה כ"ק אדמו"ר הרש"ב את יום ההילולא כ"ד בטבת במוסקוה. אותה שנה הייתה עת צרה ליהודים, שכן נתמנה פקיד חדש על רובע העיר ההיא, שונא ישראל מובהק, שהיה מחפש ללא הרף אחרי יהודים ששהו בעיר ללא רישיון ושיבה. על-יף הסכנה, באו חסידים רבים (שלא הייתה להם זכות ישיבה בעיר) לתפילת ערבית עם הרבי.

לאחר התפילה השמיע הרבי מאמר חסידות, ואחרי המאמר התוועד עם החסידים. בין הדברים אמר אז: "כאשר נמצאים טפח למעלה מן הארץ — חסל גזרת מוסקוה. שלוחי-מצווה אינן ניזוקין לא בהליכתן ולא בחזירתן. כשמישהו הוא שליח, קשור למשלח, אין לו מה לפחד. הרבי קישר את החסידים בהתקשרות עצמית, ומי שאוחז ב'דיית הדלת' של הרבי, מגן עליו הרבי בגשמיות וברוחניות" (אגרות-קודש אדמו"ר הרי"צ כרך ד, עמ' רמ).

יושבים צפופים בחדד קטן, סביב שולחן חשוף. על השולחן היו מונחים לחם שחור, בקבוק יי"ש וכוסות. רוב המסובים לבשו קרעים ופניהם היו צנומות. הם אפילו לא הבחינו בכניסתו, משום שעייניהם היו עצומות בשעה שהיו שקועים בגנייתם.

השתיה ליד החלון. ניגון השמחה פסק. מישהו מהיושבים בבית אמר דבר-מה, ומיד אחר-ך החלו היושבים לשוור ניגון דבקות מעורר-לב. החלטתי להיכנס פנימה.

"בתוך הבית ראיתי כעשרים איש,

התיישבתי ביניהם.

"את תשומת-ליבי משך מיד איש גבה-קומה וצנום, שישב בין כולם וראשו עטוף תחבושת. מצד אחד היה נראה כי הוא סובל כאבים, ומדי פעם אף נפלטה אנחה מפיו; מצד שני, פניו נהרו באור עילאי.

"פניתי אל היושב לצדי. 'סעודת מצווה?', שאלתי.

"האיש הרהר לרגע. 'בוודאי, סעודת-מצווה!', ענה.

"ומיהו בעל השמחה?', הוספתי לשאול.

"שמשון!', ענה לי והפנה מבט אל האיש הגבוה, שראשו עטוף תחבושת.

"כשפסקו מלשיר, החלו המסובים לברך ולהתברך בברכת 'לחיים'. אז הבנתי כי נקלעתי למסיבה של חסידים. מכיוון שידעתי כבר כי גם אחי, ר' משה, נתפס לחסידות, שמחתי בליבי על ההזדמנות להתוועד מקרוב לעולמם של החסידים.

"נתכבדתי בכוס של יי"ש. בירכתי 'שהכול', ומכיוון שלא ידעתי את סיבת השמחה פניתי אל אותו שמשון ואיחלתי לו 'מזל טוב'. 'ברוכים תהיו', השיב לי, והמסובים שבו ונתנו את קולם בשיר. בתום השיר הבעתי את רצוני להשתתף בסעודת-המצווה ושמתי על השולחן כמה מטבעות, לקניית כיבוד נוסף לסעודה הדלה.

"האנשים סירבו לקבל ממני את הכסף באמרם כי אינם רוצים לאבד את הטוב. 'איזה טוב אפשר לאבד על-ידי טעימת מאכלים טובים בסעודת מצווה?', תמחתי. את הטוב פת חרבה ושלווה בה', ענה לי אחד מהם.

"ישבתי בחברתם עוד כשעתיים, ובמהלכן שמעתי דברי תורה וחסידות לרוב, בשמו של רבם, רבי שניאור-זלמן. רק לבסוף נודעה לי הסיבה האמיתית של המסיבה. ובכן, האיש החשוב בראשו הוא תלמיד-חכם גדול, ממצוייני האברכים בוילנה, וקרוב-משפחה של ר' מאיר רפאל'ס, פרנס הקהילה בוילנה. לפני כמה שנים חבר אל החסידים ומאז נגררו אחריו אל החסידות עוד אברכים בעיר. יום קודם למסיבה ארבו לו כמה צעירים והפליאו בו את מכותיהם, על 'חטאו' בהיותו חסיד ועל 'פשעו' במשכו אחריו עוד אברכים. סעודה זו — כך נודע לי — נעשית לרגל הזכות להיות מוכה בשביל החסידות.

"הוא אשר אמרתי", סיים ר' זאב את סיפורו, "השמחה והייסורים למען החסידות, והאהבה והאחוה ששררו בין החסידים בוילנה, הן שחוללו מהפך בגישתי השלילית אל החסידות, והן שגרמו לי לעשות את צעדי הראשונים בהתקרבותי אל רבנו הגדול, עד שזכיתי להיות אחד מחסידיו".

לפענח את הגאונות

להושיע' קרוב לארבע-מאות (!) עמודים.

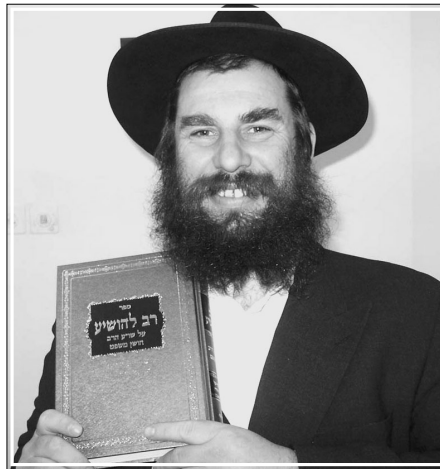
סיפורו האישי של הרב עמית (42) אף הוא אינו שגרתי. הוא נולד בחיפה, למשפחה שאינה שומרת תורה ומצוות. כבר מילדות התגלה כילד מחונן וחקרן. "מעולם לא פחדתי לשאול שאלות ולהתמודד עם האמת כפי שהיא, בלי הנחות לעצמי וללא משוא-פנים לאיש", הוא אומר.

מכות השביתה

בשנות העשרה החלה להעסיקו שאלת האמונה בה. "אט-אט הבשילה בי ההכרה כי אם דמויות-ענק כמו הרמב"ם ורש"י האמינו אמונה מוחלטת בה' והקפידו על קוצו של יו"ד בקיום תורתו, לא ייתכן שאני לא אבדוק, לפחות, את התורה הזאת, שהיא שלי".

הרב עמית למד בטכניון בפקולטה לתעשייה וניהול, ובמקביל החל לעיין בספרות תורנית ולהשתתף בהרצאות על יהדות. ככל שהתרחבו ידיעותיו, גברו לבטוי. "גיליתי עומקים אין-סופיים בתורה", הוא אומר. בשלב מסוים אמר לעצמו כי עליו להחליט סוף-סוף לאיזה נתיב לפנות. "ניצלתי שבייתה של כמה חודשים בטכניון והגעתי לשיבה הגדולה בכפר-חב"ד. חזרתי מהשיבה עם תשובות לשאלותיי".

הרב עמית מפרנס את משפחתו ברוכת הילדים מעבודה בתחום שלמד, ובכל רגע פנוי הוא עמל בתורה ובהלכה, וספרו יוכיח.

הרב עמית: "חזרתי מהשיבה עם תשובות"

אחרון', שבהן הוא מוכיח את שיטתו, נכתבו בשפתו התמציתית והגאונית.

בלי הנחות

הנה לדוגמה שורה ב'קונטרס אחרון' בהלכות שאלה (סעיף קטן ו): "נימוקי-יוסף, ש"ך, וצריך עיון בגמרא ובשיטה-מקובצת ובמעדני-מלך דלא כרש"י". כדי לפענח שורה זו נזקק הרב עמית בספרו לעשרה עמודים מלאים. עוד נתון על בסיס אותו עיקרון: אם נקבץ את כל שורות ה'קונטרס אחרון' על חושן-משפט נקבל כחמישה עמודים; בספר 'רב

ה רבי שניאור-זלמן מלאדי שהשולחן-ערוך שלו יתקבל בהתלהבות בתפוצות ישראל ויהיה נר לרגלי פוסקי ההלכה לגוניהם. גדולי ישראל, בכמאתיים השנים שחלפו, הביעו את השתאותם מענקיותו התורנית, העולה משורות החיבור, כמו מהדיוק הרב הניכר בכל מילה, ומצחות הלשון. לא בכדי בחר רבו, המגיד ממזריטש, להטיל דווקא עליו את המשימה הכבדה של חיבור שולחן-ערוך, אף שהיה צעיר תלמידיו וכן כעשרים בלבד.

אולם בעוד ההלכות עצמן נכתבו בהירות ובסגנון השווה לכל נפש, הרי הערותיו ב'קונטרס אחרון', שכתב רבי שניאור-זלמן על חלקים מסויימים בשולחן-ערוך שלו, נכתבו בשפה למדנית, קצרה ומעמיקה ביותר. שנים רבות היה ה'קונטרס אחרון' כמו חתום לפני אנשים מן השורה ופתוח רק לגדולי הלמדנים. בדור האחרון התגייסו כמה גדולי תורה מובהקים למאמץ הכרוך בפתיחת סערי ה'קונטרס אחרון' לפני כלל הציבור. כעת אנו זוכים לספר חדש, 'רב להושיע' שמו, הזוכה לתשבחות רבות מצד אנשי תורה והלכה מובהקים מכל החוגים.

שפה תמציתית

הספר, שנכתב על-ידי הרב שגיב עמית, תושב רמת בית-שמש, מפענח את ה'קונטרס אחרון' שבחלק חושן-משפט. "המרחק בין אופיו של 'שולחן-ערוך הרב' לבין סגנון ה'קונטרס אחרון' גדול כל-כך, עד שהיה אפשר לחשוב שהם נתחברו על-ידי שני מחברים, או לחלופין, בעבור קהל-יעד שונים", אומר הרב עמית.

ואמנם את גוף ההלכות טרח רבי שניאור-זלמן להתאים לכלל הלומדים, בעוד הערותיו ב'קונטרס

המקום יודאיקה שלך

יודאיקה - נפר חביר נקיר
JUDAICA Kfar Chabad

לתשמישי-קדושה ומוצרי יהדות משלוחים לכל רחבי הארץ והעולם

תפילין * מזוזות * ספרי-קודש * כלי כסף * קלטות וידאו חינוכיות ותקליטורי מחשב * משחקים חינוכיים

הזמנות טלפוניות מתקבלות בין השעות 10:00-18:00 ונשלחות באותו יום

טל' 1-700-704120

פִּינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

מקום התפילין

שאלה: מהו המקום המדויק שבו יש להניח את התפילין של ראש?

תשובה: ההלכה מגדירה במדויק את גבולות האורך והרוחב שבהם יכול להיות מונח ה'בית' של התפילין: לאורך — מתחילת מקום השיער שמעל המצח, ועד סוף המקום שמוחו של תינוק רופס (=ך). לרוחב — באמצע רוחב הראש ממש, כנגד בין העיניים, ולא ייטה ימינה או שמאלה, כדי לקיים את הציווי (דברים ו, 1): "והיו לטוטפות בין עיניך".

סיבה אחרת לצורך בהקפדה על האמצע נובעת מקביעת חז"ל שהפרשיות 'קדש' ו'והיה כי יביאך' צריכות להיות מימין ושמעל ו'והיה אם שמעל' — משמאל. אם התפילין לא יהיו בדיוק במקומן, עלולה פרשת 'והיה כי יביאך' להימצא בצד שמאל ופרשת 'שמעל' עלולה לזוז לצד ימין (דבר זה חשוב במיוחד בתפילין של רש"י, שהפרשיות מסודרות לפי סדרן שבתורה).

אמנם יש דעה של האדמו"ר בעל 'דברי חיים' מצאנז,

"שולחן שבת" עושה לכם שבת אחרת

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש.

להשיג כחבניות הספרים המוכחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): "יודאיקה", 03-9606120

